

AN STOC

Tomář ó Mairle, Coláistíte na hIolrgoile, Saillim, Óá cup i n-eagair

Správ Nua. Leab 5. Uim 5.

NOVEMBER, 1928.

Óá píghinn a luac.

AR DTIR

Déiseadh Fóghmhair an zath lá vás. Inniú tús mé cuairt fada ar mo cónamair. Focal d'áit tábla éirivis ré agus eile le n-ap munisim ar a céile. Oíránpung me an i n-aon éat amáin a éail ré an dá ball a b' aí ar lappair aip.

"Ó ní heád ná éop ar b'it (non pas, non pas) appa reipean liom; r'guad suna móí mo éop vóim, agur riad coileáin blamaingt oírvis buán mo lámh."

Agur nuair a b' mé ag cup bun leir aodair ré: "Níl déisead amén de chroblóir gárgéal (simple comme bonjour) appa reipean. Nuair a chuit an choll aip an tseall ag Waterlú (Waterloo) o'fan mé ar feadh thí mi fa n-ordboreál le go mbeadh nam ap dul aip eagaró ag mo éop crann. Lá amáin, ionnach go scuireann an éorpa-deáct i gcealaéataí aip aip, glac mé ceann le mo taoireac agur tús mé mo eagaró ar Pháras—áit a pairb rúil agam a céasct aip duine de mo éairítear gaol ná aip éapar eicint. Dé ní deacair liom; b' éinle duine aip fán faoi an seipé. Ní benn 'mo r'fhearréaparadh có móí rin i Uinnean i Mairiú ná i mb'fhlann. Ar an bhfeidh reo, agur ceal na corpe oírm, níor féidir is rin an cap... támair caiteamh mo éorpaec aip aip agur na píghneáca déisead a' dul 'un íre b'fhis.

Oíonta na fíonne, carabó liom mo éeann feádána aip éumhneacáit leir mé sá r'fheacáit ar an dorad i Montepéau—sá cup aip mo éapall fém: tairg ré áit teipim te dom a b'fhlann ré fém. Dhi' r' agam gup pór ré (bhliadain róimh rin) bean a pairb carpleán aici agur feimeaca curt mar. Sa scáoi rin tmeacáit liom a b'fhlann 'mo giománaé go doeo ag milliúnurde—muo náé pairb san r'fhearréaparadh. O'fan ré go mbeadh fior agam ar pairb tada ní b'fhearr le déanamh. Tráchtáin a mánáin tairg mé aip an r'muaineád reo:

"Feiceamair, a Sheofuir," appa mire liom fém: r'feara tá i gceirt go mbeannfá tú fém iomáip mar déanfáid feair ann. Óigeann an áit atá ag an gceann feádána d'fhlann: ac nac féidir leat níor eicint níor fearrí a déanamh! Tá do éabail ceapt go leor; tá do gheaga teamh téagára. Ceall náé b'fhlann iomlán do cumair ag an tis opt, mar duibhínt d'uncal ar Vincennes? Cuirse náé leigfeá do feanduine eicint níor fiongair ná tú fém a b'fhlann 'na lionnán tis an taoirg! Tápa uait a fean untáin r'fhearréaparadh; cípla iappair eile aip feabhar éorpaetd r'miúr in do Lámh (puisque'il te reste du poignet)! Ní ceapt do duine b'fhlann ná a leigean a r'fisé."

Leir rin éuaird mé ag glacadh burdeacúir leir an gceann feádána agur a' tabairt túir o'unoíp ar an ophoainéir a cup faoi i gclármaírt óá fém agur a b' i n-eadan an chroí ra gcoileáin.

Ar fead na gceáin ní b' mé mar beato oglac ann: ré rin le nád gnáinn níor mó de'n amáin ná de'n obair. Dé le vás coin, fágann duine an ceann ir feair aip na cloéa fém mar gáid ní. San a b'fhlann, mar déanfá, aip tóga na meitile, éumhneacáit fém tis aip déisead aip fud na b'fear mar; agur b'fhlann caiteamh mo éorpaec go r'feara ionnach aip uét go n-ordhiginn. Sé éaoi b'fhlann an r'fheal, dtuigeanach tús, faoi leis uachtair fém, tugann aip do mo b'aois

b'fhlann. An r'muaineád go pairb mé ag obair éo mar le duine ag cup cappairt neaca a' déanamh tisce, minne rin m'incinn a páru. Déiseadh liom fém:—"A Sheofuir, b'fhlann mírneac agat, a fean-laoi, tá tú ag curteacán le maire do tispe."

Agur tóigeád rin mo éorpa.

So mis-dómharaé b'fhlann compánae a b'fhlann mé agur iato ro-tabartea o'airbheasair urse beata. Dhi' riad éo tabartea rin go mbeannfáid duine acu lá d'á pairb ré caoicta lapair a cup le urcúl lámhaisce an mianais. Lap an mianais 'na éaoip san fócal na fionn: loirg ré urcúl de éloéa beaga a m'fhlungs thír agur a r'fios mo lámh-pa 'un bealaig dom fágairt taobh le m'fhlungs.

"Sa scáoi rin," aodhúim-re, leir an rean r'fhearréaparadh, "b'fhlann aip f'fhlann beata."

"Mar déanfá, b'fhlann a haépú," appa reipean go péir rocaip. S'feara a b'fhlann déanta r'fhlann beata fágairt ma mbeiri r'feara le éins m'fhlans i leabhar déiseach. D'fhlann liom aip a f'fhlann rin."

"Cé'n áit?"

"Aip fud luéit r'fhlann Pháras."

OLLAMH NUÁ.

AN T-AT. TOMÁS Ó FATHÁIN.

M.A., D.O..

A togháil le goifid mar Ollamh le Láithim i Spéisir i gColáiste na hIolrgoile, Saillim. B'fhlann tóga ná éabail feadair na mbliana i Maigh-Nuaibh. Saoráil d'fhlann tóghaéacte feadair an t-At. Tomáis i ní móí le Saorán an Iarcaí é a b'fhlann aip aip 'na mears aip. So marúid ré a b'fhlann.

Spráidealbh

Connaíocht Tribune.

"n'Deir tú! Tura aip fud...." Le r'fhlann na gláineacáta: r'fhlann, a éomharr, agur níor b'fhlann ba meara agam é. Tá fior agat náé b'fhlann burdean na r'fhlann daogal uipír éo r'fionn 'r'fhlann a' eáil. Dhi' rean léigeara m'fhlann náé pairb a pairb tispe ionnu, ceannuítóche a creacád ag aipleacan an airgead (à la bourse), agur fiú ollamh na vteanga uafal a déanfád aip b'fhlann beag Lardean nó dhamaí—do óá roghaim—á aitírt d'fhlann. Ni déanfád rin le tul 'un comórtair aip b'fhlann Mhonthyon; aé déanann leas f'fhlann do loéata agur tugann fult ruamhneapar do'n anpró. Dhi' mé dochtuacaé agur aip an bhfeidh reo a' f'fearaínt le b'fhlann fágantacé. I Láith Laitise na tioigan fém, lean mé do mo b'fhlann nápi tuataé an fud tada a mb'fhlann leir mo tispe é.

"A Sheofuir," a déiseadh de m'fhlann liom fém, "t'fhlann na cláirne an capúr, t'fhlann an éapúr an r'fhlann; tá tú tul le fánaró a fean-laoi aé tá tú f'fhlann fágantacé do'n tispe."

"Mar rin fém," appa mire, "d'fhlann tú aip an obair b'fhlann faoi déisead?"

Ar uét náé pairb feabhar ionnam níor f'fhlann, a éomharr éorpa. Aí annamh cop tispe aip feair na r'fhlann agur f'fhlann feiseanáca a' f'fearaínt ra scor a fágairt agam. Ni pairb ionnam an r'fhlann a leanmáint ní b'fhlann agur b'fhlann doom mo éuro aip a leagan ar Láith. Óá mis ó f'fhlann, reatd' minne mé r'fios de b'fhlann ag cup r'fhlann f'fhlann aip Pháras.

Ar an gceád iappair náé pairb f'fhlann. Ar na ceitíte b'fhlann ní pairb agam aé mo lámh déar: b'fhlann inti f'fhlann! Dhi' oírm obair a' f'fhlann déaró feiseanáca a' f'fearaínt na fágairt agur b'fhlann doom mo éuro aip a leagan éins agur tispe f'fhlann faintim (centimes) a f'fhlann! Imteigeanh déiseach agur b'fhlann acu le lóirtín agur b'fhlann. Fágairt rin tispe sous le h'fhlann f'fhlann. Ar an gceád rin ip r'fhlann b'fhlann m'fhlans ná an Pháras ó tá pairb mo éap aip (j'équilibre un budget) agur t'fhlann a leanmáint do'n t'fhlann b'fhlann cuipim na gibhinn 'un tispe' d'fhlann.

Leir na focla rin b'fhlann Sean Seoirs oírm agur é a gáimhde agur tairg an r'fhlann m'fhlans at-uaip a' ghearráid an pháipéir glair g'fhlann le h'fhlann na mb'fhlann.

Tháimis cumha oírm agur éumhneacáit m'fhlann ra gceád reo:

Duine eile de'n b'fhlann naomhá rin t'fhlann 'un t'fhlann i gcapairn na beataid 'na mac a'fhlann agur aip marúid leir an r'fhlann. D'fhlann a gáimhde agur é a gáimhde a'fhlann a'fhlann—fhlann na mb'fhlann; do'n iomlán t'fhlann a'fhlann—fhlann na mb'fhlann. Táid a b'fhlann opt aip níor eicint reac'fhlann f'fhlann, rin éugat náé gáid 'r'fhlann a'fhlann; fior a b'fhlann agur le marúid t'fhlann taoimhing do do pháirram f'fhlann, rin f'fhlann aip éumhneacáit m'fhlann.

AN DEIRNEAC.

BÚTAIR ÓIFI

Bi baintreach i na comhurthe imr an gCáimeannach fadó i ní pairb aici aé aon mac amáin. Lá bi ré reo ag riúbal éapt imr na páipiceanna i táinig ciot bairtige. Suíod ré ríor ag bun capraige ag leigean na bairtige tairis. Connac ré na biaonaíca ag tuitim ap an gclóid i durbairt ré go mba mór an feall an éloé a bheit óa flimicadh agus ríos ré a céata mói uprís.

Nuaip a táinig ré abaire d'fhiábhuis a mátaip de ceann pairb a bhrat. Dúbairt ré léri fág ré amuis ap éloé imr an bpáipe é. Dúbairt ri leir dualad amáin ap a tóip so beo tapairt rul a nforrad na bairtigé. Spread ri leir aé an nuaip a táinig ré ag an gclóid ní pairb an cóta té fágair.

Tóriú ré ag tóruigéact tapt ag bun na cloiche i fuair ré Bútair Óifi ann. Cíoc ré leir abaire éinig a mátaip é i níos ríre aip i cuij ri ríteacé ra gceárfa faoi glas é i durbairt ri leir gán labairt le aon duine faoi.

Lá ap na báraí, éuaird an mátaip éinig an riopa i fúid an mac ap éataip taobh irtig den dorar. Faof ceann ríaitte, connac ré duine uafal ag dul tapt taobh amuis den dorar ag maireanachéit ap capall.

"A gcluin tú mé, a duine cónsp, an é do bútair Óifi atá tú tóruigéact?" appa mac na baintigé.

"Sé" appa an duine uafal.

"Sé" appa an duine uafal. "Fuair mire intí é i tá ré imr an gceárfa ag mo mátaip" ap reirean.

Táinig an duine uafal ríteacé so niméadach.

"Suíod ap an gceataip so fóill go dtigidó mo mátaip ríteacé. Tá an glas aici ap an gceárfa" appa an leat-amadán.

Suíod an duine uafal ap an gceataip i nuaip a bi ré tamall deag ann tuit ré ina éoda. Bí mioltóga ag dul tapt i Luis riad ap a éada.

"Mioltós ap rin" appa an leat-amadán aé níos éorpais an mioltós.

"Mioltós ap rin" ap reirean aip aé níos éorpais an mioltós.

"Mioltós ap rin, aiveam," ap reirean an tríomhá uairí aé níos éorpais an mioltós.

Rug ré ap an tríip ní go maireanachéad ré an mioltós i dhuail ré a fean-buille ríteacé pan éada an ap bhearr i marbhuis ré an feap i an mioltós den buille rin. Nuaip a táinig an mátaip ríteacé i a connac ri an feap marb ap an uplár "ó a mic ó" ap ríre "cé 'n hé reo."

"Sin duine uafal a bi ag dul tapt ag tóruigéact a bútair Óifi," appa an mac.

"Dúbairt mé leir so pairb faoi glas agatá i fúideadh ap an gceataip so tóraigéact. Ir doéa so pairb ré tuimpeacé i tuit ré ina éoda. Luis mioltós ap a bátaip i níos mé ap an tríip so níobhríann i, i nuaip a dhuail mé buille deag, uprís, tuit an feap marb céibí céarto a táinig ap."

"Ó horá-biot, a amadán," ap ríre "crocáip mé marb feall opt."

Tugádai leóthá amáin ra nsgairtá annprín é i éigearád é. Nuaip a táinig an ordeé i fuair an baintreach an mac ina éoda éuaird ri amáin i táis ri an feap i cuij ri i bpoll eile é i cuij ri pucrae go hainm ríor i níos marb bi fáitcior uprís i gcomhurthe go n-inneadhán an t-amadán é. Ap marom lá-ap-na-báraí bi an t-amadán ina fúide taobh irtig den dorar marb ba gnádach leir i connac ré rtócaí ós ag dul tapt taobh amuis ap capall. Slaoíod ré ap i d'fhiábhuis ré de an é a atáip a bi ré a tóruigéact. Dúbairt an rtócaí gurib é.

"Daile, séad i leit," ap reirean, "marbhuis mire intí é i cuij mé fén i mo mátaip imr an nsgairtá é" appa an leat-amadán.

Cíoc ré leir láithe i pláirád ní go tráimeadh ré ó é. Tóriú ré ag capta leir an láithe i ba gceap go bfaaca ré óa aðairc an pucraide.

"An pairb aúairea ap t-ataip," ap reirean?

"Ní pairb," appa an duine uafal.

Bi an t-amadán ag capta leir go dtáinig ré ag meigroin an pucraide.

"An pairb meigroin ap t-ataip" ap reirean?

"Ní pairb" appa an duine uafal. Bi ré ag captaisad leir go bfaul ré na cora.

"An pairb ceitíre cora ap t-ataip" ap reirean?

"Ara tuige an mbeadó ceitíre cora ap t-ataip," appa an duine uafal i toruig ré ag imteacht leir.

Tárraing ré ansof an pucraide i mic ré i níosair aon duine uafal "reó t-ataip óint a marbhuis mé inté" "reó t-ataip óint a marbhuis mé inté agus o'áitig ré óa dualad leir an bpucraide go pairb ré eaitte ríteacé go dtí an óa ríre. D'imiris an duine uafal annprín i níos táinig ré i ngeire an leat-amadán uaró rin amáin i d'fan an bútaip Óifi aige fén i as a mátaip.

(Cíocé).

SIUBHÁN NS ÓRIAIM.

Coláinte na holtgoile.

Gaillimh,

a ríspob ríor an ríseal reo.

LEIRGE AN CHAPRAÉIRE

Tá ré i n-ám a óul so Gaillimh a chappraéire. I éigis ap do leabaird. Tá ré ag tárraingt ap a' haon i tá ré i n-ám agairn a bheit ag bogad linn. Tá ré moe aé marb rin fén tá ré comh moe ag 'éile duine ní hiongantair feaps a bheit opt faoi tú éup amáin ap do nero te bhrutte, comh moe rin ap marom. Ní hiongantair bhrugall i leirge a bheit opt. Nád níosolfá an bhrugall céadána rin ap airgead. Níosolfá óa gceapád an té rin leat a mbeadó an oíchead de'n mí-éadó ap i go nglacfaidh ré leir. Ní tóigaim opt é i go mói-mór a órdeé reo a bhrul mire i tura le óul amáin ap bótar fáta uaigneacá na Gaillimh.

Cé'n éaoi a leirge tú an fuáct i n-áice le do éoiceann te? Sin i an éairt óint. Sin i an éairt éigaird do-fuargairte óint le péritéad. Ní mire i níon i péritéad óint. Ní aon duine eile i níon i péritéad óint ac tú fén i tá fén amáin.

I dtóraí, forgairt do éire rul a chappraéire. Féad é in do timcheall ra reompa. Ní feiceál ap móráin agad. Muire, ní tóigaim opt é, aé glan thíobh ríseamhós an éoda. Annprín éionn tú gád rí. Tá feiceál agad ap na daome atá ag coitlaid leat. An bhrul aon duine aca ag éorpais? An bhrul aon duine aca ag éigise? An bhrul aon duine aca le óul amáin ap bótar fáta uaigneacá na Gaillimh? Ní feiceann tú go bhrul ac tú fén amáin. Ní ap aon duine rul a forgairt i ní forglócaró go marom. Cé'n mí-éadó a éire opt-ri reacáir an tionscás aír fad? Cé'n fáit 'nád cuigeard faoi deara óibh an chappraéire a déanamh reacáir túra? Ná glas feaps a chappraéire. Pan agad fén. Óibh forghairt agad. Déiríbh gurib é do leat atá fomhat amáin.

Dí i minnte a chappraéire so bhrul mire i tura le bheit i n-áomfeacht cé ap bit caoi ná cónsp a bhearr ap aon chappraéire eile. Sgárad ó éile ní déanamh. Déanamh lágaé ceanamh le na céile. Focal contráilte ní tiocfaidh eadraimh aé éigise ap do leabaird le óul i n-áomfeacht liomra amáin ap bótar fáta uaigneacá na Gaillimh. Tárraing ort do éire éadaigé i fáis péiró go beo.

Ap a' haon atá oíann imteacht ap an mbaile reo le ap ngeaird a bheit déanta i n-ám. Marb nídeana tú deiríb déanamh mall. Muira gceáite tú uait an leirge i grád na leaptan béró mall deiríb oíann. Béró 'éile chappraéire eile imteacht níomhainn i ríos ná ríram ní béró agairn 'ná díupair fáoi nád mbéamhó ap an gceataip.

Céart go leor, óuirigis mo chappraéire. Déacáip ré ap an gclog i ní pairb ré fór aé an haon. Breatnais ré 'na timcheall aí na daome a bi ag coitlaid leir ac ní pairb ap aon duine aca éigise ná ní éipeobéad go marom. Ní pairb ap aon duine aca a óul amáin ap bótar fáta uaigneacá na Gaillimh. Dual feaps é fáoi é óuirgeact comh moe rin ap marom, an ríod 'nád éleácta leir. Ní tóigaim rin aí marb é bhrul aon obair le fáisail nád bhrul an chappraéire aé comh tróim léri. Tá anmiochóipeacht léri i tá anmiochóipeacht léri.

Ap a ceataip, 'reád bi mo chappraéire le óul amáin aé an haon mire le fanaict leir so dtí rin? Ap a' haon da éleácta liom imteacht i an ríod ba éleácta liom aínam ní pairb le deiríad a éup leir fór. Ní pairb mire le fanaict leir an gceapraéire reo so mbeadó ré an ceataip ná ir deas an baoisal.

Teacht ní fanaict anois ó, bi ré rochraigé agamha fanaict ra mbairle so dtéasach lá margair eile. Mé 'dualaíd amáin liom pém d'impairbaird duine ná déopairde san beann ap fáitcior ná ar uaigneacá na horóche! Agus cá bhríor dom nád gceapraéire duine eicín liom a giophódach mo bhealaíd óm reacáir mé bheit liom fén!

Má o'ítig an chappraéire fén mé nád bhrul tuilleadh ann reacáir eirean. Déiríb gí mbeadó gnotha ag duine eicín eile go Gaillimh i go mbualfíodh ap a céile rin i n-áit eicín ap bótar fáta uaigneacá na Gaillimh. Muira gceartáí fén i muira mbeadó aon duine 'mo éirídeacht ní mire an t-aon duine a bi liom fén im' aonair ag riúbal 'ap éapán Seán-Cipeann. Ní a bhríor agam aé ir níomhainn amáin atá, aé deiríb leir an gceapraéire a chorpde a chornéal agus a óictían mói a coitlaid so mbí ré an ceataip. Má o'imiris mire uaró rin i má loic reirean níos óm Dia Déarmaí nád fórgair Sé cím'. PÁDÓRAIS O FÁCTARTA, Daile na haille, An Spriéal.

AN STOC.

FUÍRM ORDUINTE.

DO STIÚRTÓIP "AN STOC."

CUP "AN STOC" AGAM GO CEANN BLAIDNA (NÓ TEICHLAIDNA). MIRE,

TÁ 3/- (NÓ 1/6) AGAT LEIR REO.

WILLIAM P. O H-UIGÍN

SRADH LIAIMH, GAILLIMH, 1
DAILE ÁTA NA RÍOS.

UIOLTOIR UÍGDARASAC GLUAISTEAN
MIC SIOLLA AN ÁTA.

DEASUNGTEAR SAC SORT GLUAISTEAN
—NA MIREANNA A DAMEAS LE
AIBLÉIS AGUS EILE.

TRUCAIL AR LEIT I GCOMAIR
GLUAISTEAN A BRISTEAR O DAILE 1/-.

TEAC AOIDEACTA

DÍT TEACHTAR LE HAICL LACHTA.

UÍ MONGSÁIN

CARNA.

RÁOIPO. TÁ COMGÁP REOLCHIMEADTA.

HÁNDÓIREACHTA I RÍDMHA ANN. TÁB-

SÍMEACHT LOCA I FAIRINGE ANN. TÁ

ZOGH SAEDAILKE AG 'ÉILE DUINE F

TEAC.

An Luis—A Slíse Ó Bearta

(An Leanaíocht).

Tá an lúr i ntonn fúrmártí eile a déanamh ar a dtugtar Protéini. Tádair rún a' teartail go séad ó gáe ní béo, óir is apta a déantap bun-uigðar na colanne—ré rún an Protomártina.

Tá Protéini imp gáe intle éibhge béo, rúr agus ran amhróde, acé níl tava iniontau a déanamh ar a nua—(ó bun go bap) —ón mbun-trubhaint anior—acé amhrán an lúr. Is i scionn na hordhe reo a taimisear ré na rubhainte falanta ar an talamh Nitrogein, Ruth (Sulphur), Phosphorus agus tuilleam eile.

Tá éip go bhfuil go leor Nitrogein ran aep (4-5) níl an lúr i ntonn úráid a déanamh de faoi'n gcuimh ma bhfuil ré. Caithe ré an Nitrogein a glacáil i gcuimh rullannu laethaigh i n-urhse na talamh.

Dá bhágtaí lúppas ar a n-aigneáil fém, san dant ar bith ag an duine leó, beath a nódain te na fúrmártí falanna aca, acé nuaip a danteap bappi ve giotá talamh éiné bhuiléan ní béró ré i bhfaoi dá dochtá.

Cuirteap learpú ar an talamh amhrán, éan i go bhfágfaí a nódain te na rubhainti maictanaí reo aca, lé beata a réidteacé d'obh fém agus dúnne.

Tá rubhaint eile—briog mianraí—maictanaí fheirír nac nódant beata apta. Tá Iappann, Calcium, Potárrum agus Magnérum opta reo.

Feiceap go bhfuil 'caon éann aca a' teartáil ar bealaí eicín, mar a déantap turgnáma rímplí, agus iad a coinneál ón lúr.

Mar a mbí beagán iappann aige, ní béró coibhse na billelige i ntonn na glas-corrpáin a cumaí. Acé má bionn fios beagán den iappann i láthair—a lóis ar éigim ran urhse, éifeocair leip.

Níl muir cinnite ce'n páirt atá ag an iappann ran obair rún, ná cé le n-aigair, so deaibh, an Potárrum ná an éint eile.

Tá Potárrum maictanaí ar bealaí eicín lé go nódanfach an rtaile agus an riúcháin, agus tagann coimears cémigseacáta idir an Calcium agus rubhaint leis an beath nímnéacáid oíche go bhágtaí iad ar a n-aigneáil fém. Dáiméann an Calcium an dochair apta.

Is ar an talamh a glacáil an lúr gáe éann te na neite maictanaí—

H. O. N. P. S. C. Fe
agus ní dámáin ré ar an aep aé an Carbon amhrán.

Caitheoir aep a mberó CO ann a bheit líapt timcheall aip, ní ní béró ré i ntonn rtaile a déanamh—Carbon tioxio atá ann ful rún dtaga ré i bpoícaír an lúr, feiceap nac mberó lóis rtaile rna billeoga.

Is féidir an turgnáam rún a déanamh mór.

Leigteap don aep a dul éip urhse pobuala (Potash) rún rún dtaga ré go dtí na billeoga.

Tá an Carbon tioxio roleagáil ran pobuala agus comhigteap i ngream é anprin.

Má dhíbhigteap ar urhse an Carbon tioxio le fiucadó an urhse, agus má cuimteap lúr éigin ipeacáil ann a fárap de ghnátháil i n-urhse feiceamh naé mberó ré i ntonn rtaile a déanamh éip ar bith. Acé má réidteap Carbon tioxio éip an urhse agus an lúr a éip faoi chionéup an troluim beró ré i ntonn rtaile a déanamh agus Oxugen a rgaoltead a déanfar cùip i n-áit an Oxugen a dhíbhigteap ar an urhse leip an bhuicadó a fuair ré ar dtúir.

Má déanfa ré aon mairt Carbon tioxio a tabhairt do óa bhágtaí ra doréadair é, maraónaíochta éana—Túrgnáam a IV.

Níl aé beagán Carbon tioxio ran aep i gcomhptar leip an méito Nitrogein agus Oxugen atá ann. Tá tuairim lé éigim éint te ra 10,000 (.04) ar an gceáu. Tá tuairim le oíche gceád milliún tonna Carbon i n-aep an déanamh ar fad. Tá níos mó Carbon tioxio ran aep op ciomh bairte mór ná i n-aep na tuairte.

Fáinn an méito atá ann rearbáil, te obh go bhfuil Carbon tioxio óa rgaolteadó ar aip ón talamh te píle ma bhír néite ghnátháil a lobadh. Nuairi tagair an bár, tá fios agamh go lobann an corp, agus fad ip tá ré óa meataidh bionn Carbon tioxio éiné maraíte le neite eile le coir—(neite dhoibhlacha) ag dul ar. Sgoilteap aipír an Carbon agus an Nitrogein agus ná roiste eile a bí ceangailte go dul le éile aip bealaí iongantaca do-chungriona, agus ir gearn go mbí ríot péir aipír le capaí ar a n-aipír, at-uaip. Seo maraí tairbhimteap an ríseal. . . .

Feiceamh aonair go mbeath na lúppas i ntonn déanamh oíche n-urhsearbaidh pinne, acé tuigfeap go bhfuilmurone faoi comhaoin aca-ran.

Tádair-ran faoi comhaoin ag reabhdónta beaga ná tagairteadó d'obh éip ar bith, ríot rún na ghráin. Marcaí iad rún, ní rgaolfeadh na neite maictanaí ar na neite dhoibhlacha, agus beath an túil beoibh go leip i gceannas.

Tá gan airmpear, ciúteamh iongantaca ra domhan reo agamh.

Tá a éint oíche fém leagáil amach le haistíodh 'cúile píot ní. Beag agus mór.

Tá obair érom éireacáil té déanamh ag an obháin ir luighe agus ag an mbeidhdead ír ghrónna.

Is iomdhá an ríot atá an duine i ntonn a déanamh aé caithe ré umluigeadh fóir den lúr.

Is aige ran atá eolair i bholac a mheadócaidh go mór cumhaíte ar duine, acé níl aon comháití fóir go léigfeamh a rún.

S. M. C. CON PAOLA.

PÁIRTAIC Ó CONAIRE

"Táigearas a leáct is a lia i gceannas a díom i n-ogum," rin é aitheispríofatóidh nuair a gaeval feap mór ammheamhail bár. Tá feap mór i n-éigre i scuir na Saeóilge éip éir a dul ra Sceánpoidis. Duine de na daomh is mó a minne litriúdeáil nua a bunú i nSaeóilge na hainmre reo, tá ré anoir imleáct a phise na fíonne.

Níl aé ulán de na fóidí op a ciomh ríleis go fóill. Tá ar Saeóil na hÉireann leáct a tóigáil op a ciomh bunaídear a díom i a éal do na Saeóil a béalfeas ómór do éiné duine a minne cion fír le náiríún Saeóil a éip fá mear i fá mao, i ní hé amhrán don té a minne cion Sairgíodis i cion fácais mar minne reipean.

Níos mó leáct a bheit le feiceál op ciomh uairghe Páirteic Uí Conaire a béalfeas te léigearas do éiné duine anoir i go deo an mear i an upháim a bí óa éigre i d'á éigeara deáct as an díne a mairt le n-a linn.

Is iomdhá cruaítan i fuaífeadáct a oífáil ré le eolur a éip ar an trilige a cos ré fein le báil-érioc a éip ar a céitíne éigre. Le fúil a ériodh go minic a ceannais ré an t-eolur rin i d'ím i an duibh a bí ar a peann.

Tá ríul agamh so mberó lia op a ciomh a béal i ntonn ríoc i fion a fúil ré le feadáil na gceáota i na mílte bliadain ran áit a bhfuil ré ag fanaíte leip an airéirge.

Níl beath Saeóil na hÉireann rápta mura mbeadó rípeam éigin ran áit ar fúgad i ar eipeadó é a tiocfaidh i gceann a céile le ómór do i naé leigfead a éal ar ceal. Ar an áthair rím éip an Chraobh de Connacht na Saeóilge atá i nSaillim Coirte ar bun le gáe ní maictanaí a déanamh i le reacáca aipír a glacáil le n-aigair.

IARRTAR ORTSA, A LEISCEÓIR, SÍONTÚS, BEAS NÓ MÓR, A CURISTEACÉ CÚSAMH.

Sinne, le Meas,

An Chraobh, Tomáir Ó Máille, Seánán p. Mac Éinrí, Cluaidh De Ceabhar, Tomáir Diolán, Seán Mac Siolláin, Liam Ó Úiginn, Mícheál Ó Cleirigh, Cíosúig Sgol; Pilib Ó Daltúirí, Tomáir E. Mac Siolla, Seán Ó Catháin, Caoimhín; Mícheál Ó Óigheagáin, Séamus Linnéad, Máire, Tóma, Pádraig Ua Dúinnín, Sághair; Cú Ulláth, Mac Siolla Óighe, An Seabac.

Tomáir Ua Comáin, Liam Ó Duacalla, Coláirte na h-olraighe, Saillim, Cíosúig.

Saeóilseomh blásta as an nSaeóilealta atá a staidéar i scoláiste na h-olraighe, Saillim.

An Óg. Tomáir Ó Máille (Ard-Ollamh Ré Saeóilge), Máireáin Capra; Liam Ó Ceannabáin, Rormuc; Mícheál Ó Congaile, Leitir Mór na Contae; Siobhán Ó Máimin, Daile an Fínteápa; Pádraig Ó Catanáin, Capra; p. Mac Dáibhí, Tír an Ógair; An t-At. Seán Ó h-Éirim; Siobhán Ó Úiginn, Fionnáighe; Mícheál Ó Corón, Máig-Cuillinn; Siobhán Ó Feirmitéar, Tír a' Dáin, Ciappairde; Seán Ó Catanáin, Capra; Seán Ó Conaill, Mion-Loé; Pólín Ó Preacnaí, Rormuc; Máire Ó Dóitáin, Mion-Loé; agus Liam Ó Duacalla, Runairde, Coirte Sgoláinéacáta.

beata gan fíu a lorg fágáil ari an mér ma ótar.

An maoim tairg scionn támis an bhean agur rasaileadó amach an mada. Táirg ré ag bolusád éagait go comhcheadach agur go cútach go utug ré a máirtineár fáideapa. Níos éil ré a ghliondáir aé an oiread le mada ari bhit.

Ir ari éigin uathneocád ari an mada céanna é. Bí an feoir agur an eisí i scéill caillte aige. Bí a époiceann colgaí nímeacád; aé maoipi te n-a ghoile, d'iorfád ré an éclé eibhí.

SUAIRE.

Du ceart uá gád Saorilgeoir i mDána
de Chiat gan son spáinn do ceannach

ac

Eran

Cíinneáde

AN T-ARÁIN IS FEARR UÁ NDEANTAS.

124 GO UÍ 131: SRÁID PARNELL

Agur

BÁCÁS NAONN PÁIRTAIS.
Baile Óta Cliat.

Gután—3141.

15 SIOPA

T. UÍ NEACHTAIN & CLAINNE MAC

16

BUAIRÓ CONNACTA MAIDIR
LE TRÍOFÉÁN & INNTRÉADH
TIGE, UIRLÍR DE CUILE
CINEÁLT, BALL ACRAÍ, SPÉIRÓ,
& EILE.

SRÁID NA SIOPAS, SAILLIM.

CÉIM-RÉAS: O Neachtain, SAILLIM.

AN MÁIC LEAT £5,000,000 ▲

COINNEÁLT IN EIRÍNN?

Deiridh Saoril na hÉireann an earr mór
rin aingidh gád bláin do Seán Óuirí &
ngeall an aingeadú Urradair, ari lorgád, &
Ciondóig agur ari Saochal Daoine, agur
caillíodh éeart d'Eirínn ireadh £80 ar 54c
£100 de rin.

AN SAORÉAL-COMHÚCT TAISDE UM
URRADAS NAISIUNTA, TEORANTA

The Irish National Assurance Coy., Limited)

ARDOIFIG—30 FAITHCHE AN
CHOLAISTE, ATH CLIATH

TÉARÍMAISÉADÁCT.

Injured: (1) An láist atá foighiúste; (2) An láim éalannaí; (3) An láim ari neamhán an lot uipéi, 7ml.

Injustice: (1) Innoligeád, innoligeas, RC. 43, 18, inoligeas, Cón. An. 146; (2) Eagsóir, duibh-eagsóir (foul wrong).

Inlet: Cumpán, cuairín.

Insect: (1) (winged—), eaíar, ní lamhán éin na heacar, Cat. C. 1771; (2) Creeping— riolturoid; (3) Ámli (?)

Inspection: Táirgáire, a n-áirim ní a táirgáire, L. Lecc. 488b, RC. 131450.

Inscription: Inngribheann, ionngribheann, cc. Ml. 74b1; 74v13.

Instep: Trácht na coipe, tá trácht móir coipe ari.

Instantaneous: (1) Talmairé, a-reannadh, cc. talmairiu viru areannadh mina impiati go vene roifri, Ému 11., 106; (2) Aír áit na mbonn, ari bhuille boire, 7ml.

Institutions: Bun-nóráanna (n.).

Instruction: (1) Foimseád, tua fír foimseád (Theóri); (2) Teagars.

Instruments: v. Implements.

Insulator: Cc. aírfe, inn aírfe níomhach, An. Ul.

Insult: (1) Marlaó; (2) Spailteád, É. O Cléipe, 1073, 7ml; (3) Mi-mear.

Insurance: Fhícheall (n.) & fuit-geall, cc. fuit-geall, B. Néill n.S.; Áraíoch (n.); urraíoch (n.); Oícheap : sick maintenance, Cormac 132.

Intelligent: (1) So-mhinnéarmail; (2) Intleáctac; (3) Feair hanamhail.

Intend: (1) Rinne mé intinn é rin a déanamh; (2) Cuir mé rómham é a déanamh; (3) Tá rám é a déanamh; (4) Ir túin liom rgeal a innrián daonibh.

Intense: Áróréad, ir aíobhige roilg na gréine Ó Síof. Cat. 248; vian.

Innumerable: Co noicéarú tar aírem, Silt. Sád. 20; do-ádmhigte.

Inordinate: Ánórtuairge, O Sí. Cat. 233.

Inquiring for: (1) A' eisí fáinnéire ari; (2) A' eisí bonn ari (faoi); (3) A' fionnú; (4) Ábair leir go haidh mé uá fiafhusige.

Inquisition: Ioncoirne (n.).

Inroad: Áróréarn (Meyer); innreád.

Insanity: (1) Earguinne, fóir reing & ercumente Ému 11., 114 (:er-conu, conu:pearún); (2) Saobhór céille; (3) Temporary— Feair a báit é fém le neáct.

Interest: (1) Seád, ná eisí red ra raogáil tunn, Láint 615, l. 23, mearaíam náe naibh red aige; reanácar na hÉireann, Céitinn, viontú; cc. ná caill red . . . Céitinn, vionta 1192; (2) Éirear, cen ercur via n-acallam (ercur: é—rcírl), Hid. Min. l. 41;

(3) Dair raoraitheam (fiontaitheam?) & rpéir von gheann, Ceard 11., 230; (4) lose interest, an pho náe

gcleáctann duine déanann ré neamh-ruim de; (5) (take)— ní déanfaróir aon car (cuardar?) de dhúine; (6) ir

deas mo éuro-ra vioib; (1) (interest on money, etc.), fulidleam, fulidem, Féineádar 11., 270, 286, CZXIV 365,

366, 373, 374; (8) oíar, ÓR; (9) increments, foirbheit, foirbhesta vón R.I.A. Vol. 36, 308.

Interested: (1) Tá ré an lúirte leir, tá ré an-lúirteach leir; (2) ní fáid mé aonduine i leatá ari ná é; (3) tá an truim aige mact; (4) truim acu atá faoi (interested in business).

Interference: (1) Eadarla, gan etábla gan uplámar (upládar, claim), níg Mumhan RC. 43, 60 (etábla); (2) eadarao, a déanamh eadarao ari; (3) cc. ní maíte leir a eisí ari bhuille (interrupt).

Interior: Cmíolac, i cmíolué mara, Táirgim, Cat. C. 869, cmíolac cocuarta (concave) na fínmáinnti, Táirgim 3078, a cmíolac (hollow) a fíciat, Táirgim 3949; ina lán; ina ceart-lán.

Interjection: Do intreacht, Sg. 9b 18.

Intermediary: Eadaransabálar (n.).

Intermediate: Meadónta, meadónta etappu Sg. 1042.

Intermittent: (Drying) rseit-tiomacé, breac-tiomacé.

Internal: Inmeádonacé, ac venam cocaró nmeánaí (civil) achráid fém, Cat. C. 667.

Interpellation: Uíréontas, aíréontas, Silt. Chur. 43, 24.

Interpreter: (1) Tionntóraí, tímtoíraí tiontaiceach amair Cipine (Jerome) fáid; (2) Fhiotaire, feair fhiotaí (Ó Quinnin).

Interposing: Teardaircop, tetaircop Wbzv5.

Interregnum: Eorp-niósádáct (n.).

Interruption: (1) Turbárot, cen turbárot, fir Ao. 189; (2) cc. tá mé a' dul romat; cumaíodh ari a bhuille é; (3) le éile úrásabáil (eatarásabáil?) a bhi opainn.

Interval: (1) Féadácaí, tá feadácaír deas eacroma; (2) eadair-teardaircop, etaircop-tetaircop Ml. 32a 25, 88b 13.

Intervening: Áitneád, an focal eitneád (eitneac) Ó Cuinn.

Intervention: (1) Eadarbhúireádt, eorp-turbáireádt, teaptóideádt fhiota Réim, Cat. C. 154, etairbhúireádt, RC20, 144; (2) eadaransabáil.

Intestine: (1) Caol-comá, mina col-comáe, gl. intestinorum Sg. 49b18; (2) ionnácaí; (3) caolán, rterós, inní, 7ml.

Intruding: Ní maíte liom a bheit a' bhuigeadh ari an voitceall.

Invective: Ruáchar bheag eainte.

Invention: (1) Áitheas; (2) turdairneamh, turdairniamh, ina turcaí(n)nti nochtúltaír fém, Cat. C. 767.

Inverse Direction: Fhiotrops, fhiotrops na conaire remeadeótar, Aoú Ruaú 10, a réubenn fhiotrops Áuraicept 5824.

Investigate: Do mion-rgáidh gád bhiacáir, É. O Cléipe, 1474.

Investigation: Táin, rám; oinleogaireádt (n.), mion-rgáidh, mion-panná.

Investigator: Fóglamhtró, Ému IX., 104.

Invisible: (Become), do neamh-peicríseád iao, É. O Cléipe.

Involved: 1 n-áctear ann (áct-ácar).

Ionian Sea: Muir n-Lonn, Muir n-Lono, Tábe 2605, S. Marga Loin, C. Cat. 265.

Iris: (of eye) innteáctán.

Irregular: Ámhrasalta, amhrasalta, S. Síof. 290, 29.

Irreligious: Innpíreád, an feair egennair innpíreád rin. Tábe 1304.

Irresolution: Ámroisearádt, antiseádt, MR. 154,8 (Meyer).

Isobars: Linte comhpháiste (n.).

Isothermus: Linte cómcheara (n.).

Issue: (1) Sú, O Conn. 35, 7ml.; (2) without issue, vioibaró, vioibaró l.t. 317 a22 (v. Meyer); (3) (acute or unfavourable issue), tá na caorús a' ceirnín go móir le goiriso.

Issuing: Earcomála: ipp i chumtoe déilbh acitear na hanmhao iari n-ercumluic & corporib, Ému 11., 106.

Isthmus: An éonága; (—of Suez), Conga Suez.

Ivory: Eabair (n.), fomós (n.).

MIL AON TRIOPA INN U EAGLAÍ A BHEIL INN MÓ
CAMPAIDE SAORÉAL-COMHÚCT: FÁGÁIL ANN NÁ 45

A. MOON, TEORANTA,

A ÓSOLAS CULTAÍ FEAR, NATA DAN & BAC SON
TRÓNT ÉADAIS FEILÉAR O'FE., BEAN, NÓ
PAIRÍOS.

FIORSGONTA ESTINTON, 1 n-SAILLIM.